

Lebegés a mindenség peremén

Lelki társam emlékére

„Meghalt. S te megmaradtál.
Különbnek lenni tenmagadnál.”
(Illyés Gyula)

Tengerzöld szemedben végtelenbe tűnt minden pillanat július 25-e kora délutánján a tartományi kórház sürgősségi központjában. A gépek kijelzői csak megerősítették: lelked már a *mindenség*, az *öröklét* peremén lebeg. Sokszor átélem újra és újra azokat a pillanatok. Össze-
rezenek mindenre, ami a vészcsengő hangjára emlékeztet, visszhangját vélem hallani valahol legbelül. Akkor mintha a rejtély megnyíló kapu-
ira figyelmeztettek/készítettek volna fel a gépek sípolásukkal, a kétszer sárgán, majd pirosan villogó kijelzőikkel együtt. Most is látom egyre lassabban hullámozó és végül kiegyenesedő szívvo-
nalad... *Élet és halál*. Éreztem, szinte tapinthatóvá vált mindkettő. Szempillantás alatt villantak fel agyamban közös életünk mérföldkövei. Egymás tudatos vállalásában, kölcsönös szeretetében – nem lángoló szerelemben – fogant egy életre szóló barátságunk, immár örökre megbékítve a múltat a jelennel és tartást mutatva a jövőnek – gondoltam könnyeimmel küszködve. Hol összekulcsolt kézzel, imádkozva, hol homlokodat simogatva, hajszáladat igazgatva könyörögtem a Teremtőnkhez „*az irgalmasság és igazság ne hagyjanak el minket*”. Ránk, családunkra vonatkoztatva idéztem a Példabeszédek könyvét. Miközben nem tudtam levenni tekintetem nyitott, tisztán, fényesen csillogó szemedről. Érteni is alig értem (a tudománynak bizonyára van rá válasza), hogyan tudta a testedet emésztő, gyógyíthatatlan kór megkímélni szemed tisztaságát, szemgolyóid üdének tűnő zöldes színét. Ide-oda vibrálásuk a szemsarkak határolta fehérjében üzenet és biztatás is volt, talán, életed pereméről. Sugárzó ragyogása magával ragadott, amint ágyadhoz léptem. Attól a pillanattól kezdve nem egyszerű frázisként élem át újra és újra az oly

sokszor idézettek: *A szem a lélek tükre*. Ott az ágyad mellett – amikor végtelennek tűnt minden tetten ért pillanat – értettem meg, hogy valójában az! A lélek gyümölcse pedig a „*szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség*”. (Pál apostolnak a Galátziabeliekhez írt levele. 5,22)

Szemed játékában látni véltem a láthatatlan világ végtelenségét, miközben folyton-folyvást éreztem a Mindenhatónk jelenlétét. Bizonyosságul, hogy Te is érzed ottlételemet. Akkor is, minthogy mindig is egymást próbáltuk emberséges kiállásra, kitartásra buzdítani a kritikus időszakainkban. Merthogy volt (van) ilyen életünkben. Örökké há-
lás leszek a Gondviselőnknek, az orvosoknak, hogy melletted lehettem, amikor belealudtál az örökkévalóságba. Hogy lelki társak lehettünk földi elválásunk pillanataiban is.

Másodszor írtam le Illyés Gyula Veres Péter halálára írt sorait jegyzetem felvezetéséül. Az évtizedekkel korábban naplómnak tett fogadalmamat Te és az élettörténetünket immár örökre összefonó, méltósággal vállaló dátum juttattátok eszembe az élet-halál mezsgyéjén. A nap, amely talán egyaránt jelentette számodra és számomra a fehér szerelmet... Egy névnap (pontosabban az estéje), amely hozzád, és egy születésnap, amely hozzám kötődik. A Teremtőnk útjai kiszámíthatatlanok... Esküvőnk (1973 novembere) előtti életünk fényképeit őrző albumokban lapoztam gondolatban... A tieidet édesanyád adta nekem, és én albumba ragasztottam valamennyit. Amikor megkérdezték, miért, annyit mondtam, csak egy pillanatot örökítenek meg a fotók. Azoknak emlékét semmi és senki nem törölheti ki a szívünkből. A velünk élő emlékeinkkel, gondolatainkkal, kimondott és ki nem mondott szavainkkal, tetteinkkel teljes az életünk. Te megértetted, sokszor szavak nélkül is azt, amit a Sors évtizedekkel korábban örökre lezárt, az adott pillanatban pedig viszonyulásoddal viszonzottad együttérzésed. A szó legnemesebb értelmében próbáltunk lelki és élettársai lenni

egymásnak, amit minden fiatalnak – fiainknak – kívánni szeretnék. Sokszor nem volt könnyű. Egymás tetteinek, szavainak felelősségteljes vállalása legtöbbször bonyolult, összetett folyamat. A problémák megoldására törekedni kellene minden félnek, szerencsésebb helyzetben közösen. Vannak, akik úgy vélik: a legkönnyebb lenne szedni a sátorfánkat és odébbállni. De ha együtt élük át a gondok leküzdésének feloldozó, még inkább összekovácsoló, megerősítő erejét, vállalják a felelősséget egymásért, családjukért, amelynek minden tagja autonóm egyéniség. Nem egyszerű: egy életen át kell tanulni. S az sem közhely: fel kell nőni hozzá. Téglát téglára rakva, önmagunk és élettársunk építése közben válik bizonyossá: senki mástól nem kaphatunk annyi biztatást, szeretetet, lelkesítést, feltétel nélküli támogatást, de jóindulatú kritikát is, mint lelki társunktól, aki jóban, rosszban mellettünk van, „*míg a halál el nem választ*”, s talán, azon túl is – áldássá válva életünkben. Mert „*a szeretet soha el nem fogy*” (1Kor 13). Átala edződik folyamatosan az egymásba vetett hit és bizalom. A hit megtapasztalása, hogy a másik nem él vissza a lemeztelenített lelkünk mélyéből fakadó bizalommal – leírhatatlan érzéssel bír. A közös életünk alatt nemegyszer éltük át. „*Mit ér a szó, ha nem hallom benne / A szív dobogását! / Mit ér a tett, ha nem érzem benne / A lélek jóságát.*” Jutnak eszembe Pósa Lajos költőnk, számos imaversünk, fohászunk szerzőjének sorai. Fiatalon tett vallomása meghatározta életét, s ha igyekszünk, befolyásolhatja életünket is: „*Az igazság szeretettel párosulva szülőanyja a boldogságnak.*” A bizalomnak is, gondolom.

A kölcsönös, az egymás iránt érzett bizalom sajátos megerősítést nyert a Gubás házaspár otthonában tett látogatásom során (2017 novemberében) is. Leírt élettörténetük olyan fejezeteibe is beleolvashattam, amelyek még nem láttak napvilágot. Jólesett, hogy megbíztak bennem, hogy tudták: nem élek vissza helyzetemmel – bizalmukkal. Jóllehet Ők csak írásaimból ismerhettek, következtethettek jellememre. De munkám során is néhányszor megéltem ezt a felemelő, önbizalmat erősítő érzést. Amikor csak tehettem, egyedül mentem az élettörténetek lejegyzésre, diktafonba rögzítésére. Ilyenkor voltam a legbiztosabb abban, hogy vallomástevőim kérését maradéktalanul tiszteletben tudom tartani, vagyis

csak azt írom le, amire kértek, amit személyesen jóváhagytak. Újratalálkozásaink során, még évek múltával is emlékeztek rá. S, talán, azok is, akik már búcsút vettek a földi világunktól.

„*S mert halhatunk bármelyik percben,
S célunk mégis az örökkévalóság.*

*Minden igaz ember ezért hős,
S az emberszívben van a legtöbb jóság.*”
(Ady Endre)

Stanyó Károly halálára*

Az emberiség történetében mindig azok voltak a legnagyobbak, akiknek volt bátorságuk, eltökéltségük és tudásuk, hogy új utakra induljanak, és olyat alkossanak, amit az elődök nem tudtak vagy nem mertek vállalni.

A Vajdasági RTV vagy korábbi nevén az Újvidéki Rádió és az Újvidéki Televízió megalapítói ilyen kivételes, pionír szerepet játszottak a vajdasági magyarság életében, hiszen áldatlan feltételek közepette szinte a semmiből teremtették meg a vajdasági magyarság egyik legfontosabb tájékoztatási intézményét.

Stanyó Károly egyike volt azoknak, akik még a múlt század hatvanas éveinek derekán, amikor a vajdasági magyar tévzés lehetőségét felkínálta az akkori hatalom, előbb világosítóként, majd hangmesterként kivételes szerepet vállalt a legfiatalabb médium létrehozásában.

Akárcsak a többi akkori kolléga, akik ma már szintén egy másik dimenzióban folytatják áldásos munkájukat, Stanyó Karcsi is a váratlanul felkínált lehetőséget kihasználva, a munka folyamán jelentkező ismeretlen kihívásokat leküzdve, folyamatosan tanulva, tudásban és tapasztalatban gazdagodva vált az Újvidéki Televízió egyik legtapasztaltabb és kiemelt elismerésnek örvendő hangmesterévé. Tehetségét és kivételes tudását a Vajdasági RTV archívumában megtalálható számos felvétel, többek között néhány tévéfilm őrzi.

A Vajdasági Rádió és Televízió szerény, de kiemelkedő tudású munkatársat veszített el Stanyó Károly halálával. Emlékét szeretettel megőrizzük.

Egykori fénymesterünket odaát ölelje át az Örök Világosság.

* Klemm Józsefnek, a Vajdasági Rádió és Televízió Közszolgálati Médiaház vezérigazgató-helyettesének az emlékező írása – elhangzott a gyászszertartáson, Bácskossuthfalván, a Keleti temetőben 2019. július 29-én.